

Uppsala kommuns funktionsrättsråd
Minnesanteckningar

Minnesanteckningar Uppsala kommuns funktionsrättsråd

Datum: 13 mars 2026

Tid: 9–11.40

Lokal: Stadshuset, KS-salen

Närvarande

Ledamöter

Tobias Smedberg (KS/OSN), ordförande
Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), vice ordförande, *deltar på distans*
Astrid Mäkitalo (Hjärt-Lung Uppsala Län), *deltar på distans*
Nina Mohss (HRF Uppsala Knivsta)
Sofie Sander (Autism Uppsala län)
Catarina Bernet (FUB Uppsala Knivsta)
Måns Högström (Attention Uppsala)
Gunilla Ekholm (OCD-föreningen i Uppsala län)
Hans Richter (Neuro Uppsala Knivsta)
Jonas Petersson (KS), *deltar på distans*
Jeanette Billås (OSN)
Anita Björklund Hammarberg (UBN/OSN)
Torkel Kjösnes (IFN)
Camilla Westerborn (ÄLN), *deltar på distans punkt 1-4.*
Kjell Haglund (PBN)

Övriga deltagare

Nina Klinge-Nygård, utvecklingsledare, avdelningen för trygghet och hållbarhet
Emma Lillskogen, enhetschef, avdelningen för trygghet och hållbarhet
Rosalind Göthberg, nämndsekreterare, avdelningen för kansli
Jeanette Nordin, brukarombud, kommunledningskontoret
Michael Jestin, ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun
Karin Eduards, välfärdsutvecklare, vård- och omsorgsförvaltningen
Gabriella Randen, verksamhetschef Anhörigcentrum
Anna Ekenor, anhörigkonsulent
Isabel Mandahl Malm, brandinspektör

Föredragningslista

1. Mötet öppnas

Ordförande Tobias Smedberg (V) öppnar mötet.

Samtliga mötesdeltagare presenterar sig.

2. Val av justerare

Funktionsrättsrådet beslutar att utse Nina Mohss till att justera dagens minnesanteckningar.

3. Tema: Anhöriga och anhörigstöd

Ordförande Tobias Smedberg (V) introducerar dagens tema som är *Anhöriga och anhörigstöd*.

4.1 Anhöriga och deras vardag

Michael Jestin berättar om anhörigskap utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Anhöriga till personer med olika funktionsnedsättningar tvingas ofta ta ett stort ansvar för sina närstående när det inte finns något eller tillräckligt stöd att få från det offentliga. Dessa anhöriga drabbas ofta av merkostnader för till exempel resor, fritidsaktiviteter, privat avlastning och anpassningar. Samtidigt blir många sjukskrivna eller tvingas gå ner i tid på sina arbeten, vilket medför ett inkomstbortfall. Det får också en negativ påverkan på samhällsekonomin genom förlorade skatteintäkter, förlorade arbetsgivaravgifter, förlorad arbetstid och sjuklön.

Systemet idag bygger på att det finns stöd och ersättning att få för enskilda insatser men ingen som tar ansvar för helheten. Det leder till direkta kostnader, för såväl individer som hela samhället, och "dolda" kostnader genom det obetalda omsorgsarbetet. Insatser för att minska bördan för de anhöriga kan därför ge vinster för såväl hushållen som samhället i stort.

4.2 Anhörigcentrum och dess uppdrag

Anna Ekenor och Gabriella Randen berättar om Anhörigcentrums uppdrag och verksamhet.

Anhörigcentrum erbjuder kostnadsfritt stöd till den som är anhörig till någon med sjukdom eller funktionsnedsättning. Anhöriga kan till exempel få stödsamtal, information och rådgivning, utbildning och praktisk avlastning. Anhörigcentrum arbetar även förebyggande och hälsofrämjande för att skapa en hållbar situation för den anhöriga, bland annat genom egentidsstöd och olika må bra-aktiviteter.

Anhörigcentrum stöttar alla former av anhöriga (till exempel partners, föräldrar, syskon eller vänner) i alla åldrar (även barn som är anhöriga).

Mer information och kontaktuppgifter finns på kommunens hemsida: [Anhörigcentrum - Uppsala kommun](#)

4.3 Workshop och diskussion

Funktionsrättsrådet delar in sig i grupper och diskuterar följande frågor:

- Vad upplever du att anhöriga oftast behöver hjälpa till med och varför?
- Vad behöver anhöriga oftast hjälp med först (avlastning, samordning, ekonomi eller något annat) och vilka ekonomiska konsekvenser för anhöriga syns minst i dagens stödsystem, men är i själva verket stora i vardagen?
- När fungerar det kommunala stödet till anhöriga bra, och vilka grupper av anhöriga riskerar att hamna mellan stolarna i dag?

Under diskussionerna lyfts bland annat följande:

- Anhöriga tar ett stort ansvar för att informera omgivningen om sin närståendes behov och vad som fungerar/inte fungerar. De behöver ofta ta på sig en "projektledarroll" och ansvara för samordning mellan olika myndigheter. Som förälder kan det bli ännu mer utmanande när ens barn blir myndigt och flyttar hemifrån
- Samordningen mellan myndigheter och organisationer behöver bli bättre. Det finns idag många olika system och det är svårt att förstå hur de hänger ihop
- Det är svårt att vara anhörig när man själv har en funktionsnedsättning och behöver stöd
- Anhörigcentrum är bra men många anhöriga kan behöva ännu mer stöd, genom en psykolog eller terapeut
- Anhöriga med närstående på boende förväntas täcka upp för sådant som boendet inte har resurser för, till exempel ledsagning eller skjuts till familjemiddagar
- För många anhöriga är det svårt att kunna planera sin tid och sköta ett arbete. Föräldrar till barn med funktionsnedsättningar behöver ofta göra insatser dagtid och många anhöriga kan behöva rycka in akut om det till exempel krånglar med transporter eller deras närstående behöver läggas in på sjukhus
- Inom vissa grupper kan det finnas ett stigma kring att ens erkänna att deras anhöriga har en funktionsnedsättning och söka stöd för det. Att som anhörig själv söka stöd kan då vara ännu svårare. Kampanjen mot socialtjänsten har gjort att vissa inte vågar söka stöd av rädsla för att deras barn då ska tas ifrån dem
- Tillgänglig kommunikation, till exempel via bildstöd, underlättar för många med olika funktionsnedsättningar. När det saknas får anhöriga rycka in, trots att det inte borde behövas

4. Brandsäkerhet i ordinärt boende för personer med funktionsnedsättning

Isabel Mandahl Malm, brandinspektör, berättar om brandsäkerhet i ordinärt boende för personer med funktionsnedsättning.

I ordinärt boende förväntas man som regel vara förberedd och själv kunna sätta sig i säkerhet vid brand, till exempel utrymma genom räddningstjänstens stegutrustning eller hoppa från ett fönster. För personer med funktionsnedsättningar kan det finnas utmaningar både med att upptäcka fara i tid och att utrymma. Därför krävs ett individanpassat brandskydd, till exempel genom olika tekniska hjälpmedel som brandvarnare med vibration och ljus, spisvakt, rökdetektorer kopplade till trygghetslarm och mobila sprinklers.

Brandförsvaret samverkar inom kommunen för att stärka brandskyddet för särskilt riskutsatta, gör informationsinsatser riktade till medborgare och organisationer och har tagit fram en checklista som kan användas vid riskinventering.

Checklistan finns på brandförsvarets hemsida: [Brandsäkerhet i hemmet](#). Den finns även på teckenspråk: [Teckenspråk: Checklista för att skydda hemmet från bränder](#)

Funktionsrättsrådet får möjlighet att ställa frågor och komma med inspel. Några saker som lyfts är:

- Vem ansvarar för att hjälpa personer att individanpassa sitt brandskydd och skaffa den utrustning de behöver? Det går i vissa fall att få utrustningen subventionerad via kommunen eller regionen men inte alltid. Utan stöd blir utrustningen ofta väldigt dyr att köpa in för den enskilda
- Brandförsvarets information behöver vara tillgänglig för alla, till exempel via bildstöd och punktskrift

5. Rapport från brukarombudet

Jeanette Nordin, brukarombud, rapporterar om sitt arbete:

- Uppsala kommun arbetar med att öka valdeltagandet i grupper där det är lågt, till exempel bland personer med funktionsnedsättning. Brukarombudet är en av de interna demokratiambassadörerna som ska prata med målgruppen om demokrati och delaktighet. Ett medskick till de politiska partierna är att det behöver finnas mer lättläst information om partiernas politik och vilka frågor de driver inför valet
- Brukarombudet har haft möte med beredskapssamordnare på kommunledningskontoret inför ett pilotprojekt med en trygghetspunkt på biblioteket i Björklinge. Många av de inspel som kom upp under funktionsrättsrådets möte den 14 november 2025, med tema *krisberedskap och civilt försvar*, finns med i utformandet av trygghetspunkten
- Brukarombudets årsrapport 2025 är klar och offentliggörs 20 april. Den tar bland annat upp delaktighetsarbete, Anhörigcentrum och boendestöd

6. Rapport från Funktionsrätt Uppsala kommun

Michael Jestin, ombudsman, rapporterar om aktuella frågor inom Funktionsrätt Uppsala kommun:

- Funktionsrätt är involverade i omsorgsnämndens arbete med att ta fram en ny riktlinje för biståndsbedömning enligt LSS. Funktionsrätt ser att det finns svårigheter med att förändra både tankesätt och förvaltningskulturer när det gäller LSS, i Uppsala såväl som resten av Sverige
- Arbetet med ett nytt IOP (Idéburet offentligt partnerskap) går framåt. Alla nämnder som finns representerade i funktionsrättsrådet, samt kulturnämnden, är med i arbetet
- Funktionsrätt kommer att hålla en stor dialog den 9 juni inför valet i höst samt ett par mindre temadialoger i maj. Ämnen för temadialogerna är inte bestämda än
- Funktionsrätt samarbetar med kommunen i spårvägsarbetet. Det har gjorts mycket för att se till att vagnarna i sig ska vara tillgängliga, men finns fortfarande utmaningar med hållplatser och biljettsystem

- Brottsförebyggande och grov kriminalitet blir allt större frågor inom funktionsrättsrörelsen. Många medlemmar är oroliga för att kriminella riktar in sig på verksamheter som anpassad skola och försöker rekrytera barn med NPF-diagnoser eller intellektuella funktionsnedsättningar. Finns det kompetens om funktionsnedsättningar och vad de kan bidra till i kommunens brottsförebyggande arbete?
- Det finns mycket oro inom funktionsrättsrörelsen kopplat till beredskap. Hur fungerar stödet för de som inte har andra insatser idag?

7. Rapport från kommunstyrelsen och nämnder

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ska fatta beslut om ett uppdaterat funktionsprogram för det nya badet i Gränby, bland annat tack vare Funktionsrätts synpunkter om inpassering och bemanning.

Kommunstyrelsen

10–11 april kommer det vara öppet hus i stadshuset. 10 april är fokus på unga medan 11 april riktar sig till alla. Under dagen kommer besökare kunna träffa olika kommunala verksamheter och politiska partier.

Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden har haft besök av *Frågan är fri* och deltagit i dialogforum på Fyrisgården där elever från anpassad skola har fått ställa frågor till politikerna.

Inom nämnden pågår diskussioner om LSS inför framtagandet av en ny riktlinje för biståndsbedömning enligt LSS.

Plan- och byggnadsnämnden

Plan- och byggnadsnämnden har fått en genomgång av förändringarna i plan- och bygglagen. Förvaltningen har meddelat att de bevakar att förändringarna inte ska medföra försämrad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor tas upp.

9. Kommande möten

Nästa möte med funktionsrättsrådet är torsdagen den 28 maj.